

JULES VERNE

***Cinci săptămâni
în balon***

Traducere de *Michaela Bușoiu*

Prefață de *Lucian Pricop*

EDITURA CARTEX 2000

București

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Cinci săptămâni în balon / Jules Verne ; trad. de Michaela Bușoiu ; pref. de Lucian Pricop. – București : Cartex 2000, 2017

ISBN 978-973-104-701-0

I. Bușoiu, Michaela

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

© Editura Cartex 2000, pentru prezenta traducere.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Un roman enciclopedie</i> (Lucian Pricop)	7
<i>Cinci săptămâni în balon</i>	9

Un roman-enciclopedie

Lucian Pricop

Unul dintre primele romane ale lui Jules Verne, *Cinci săptămâni în balon* a fost o reușită comercială încă din primele zile de la ediția princeps, cea în format mic din ianuarie 1863. Cartea în format mare *in-8 (octavo)* a fost pusă în vânzare pe 5 decembrie 1865, bucurându-se de o primire publică entuziastă. Este primul roman în care Jules Verne mixează ingredientele ficționale care l-au făcut repede celebru: povestiri pline de aventuri și descrieri geografice, istorice și tehnologice.

Cinci săptămâni în balon oferă cititorilor o viziune extraordinară asupra Africii, teritoriu puțin cunoscut europenilor la începutul secolului al XIX-lea.

Omul de știință Samuel Ferguson pune la cale o călătorie de cinci săptămâni pe continentul african, pentru a descoperi izvoarele Nilului. În acest periplu îl însoțesc vânătorul Richard „Dick” Kennedy și servitorul Joe.

Călătoria face legătura între explorările întreprinse de Sir Richard Burton și John Hanning Speke în estul Africii cu cele ale lui Heinrich Barth din regiunile Sahara și Ciad. Călătoria începe pe coasta de est, în Zanzibar, traversând Lacul Victoria, Lacul Ciad, Agadez, Tombouctou, Jenné și Ségou, până pe coasta de vest, la St. Louis, astăzi situat în Suegal. Cartea descrie interiorul necunoscut al Africii până în apropierea actualei Republici Centrafricane ca pe un deșert, când acesta este, de fapt, o savană.

Incursiunea în continentul necunoscut nu este lipsită de aventuri primejdioase, ce amenință succesul expediției și chiar viața celor trei temerari.

Toate aceste aventuri sunt depășite de protagoniști în primul rând prin perseverență. Romanul e plin de sincronizări norocoase, în care pericolul este evitat deoarece vântul se întetește chiar la momentul oportun, sau personajele privesc exact în direcția potrivită.

Balonul eșuează înainte de final, dar ajunge suficient de departe pentru a aduce protagoniștii pe tărâmurii prietenoase, de unde se întorc în Anglia, încheindu-și fericit explorarea.

Multiplele lecturi de care a beneficiat una dintre cărțile-cult ale adolescentului universal validează statutul de roman-enciclopedie subsumând literar informații din geografie, istorie, biologie, fizică, chimie.

CAPITOLUL I

Sfârșitul unui discurs frenetic aplaudat. – Prezentarea doctorului Samuel Fergusson. – „Excelsior”. – Portretul doctorului, în mărime naturală. – Un fatalist convins. – Dineu la Traveller's club. – Numeroase toasturi de circumstanță.

În ziua de 14 ianuarie 1862, la adunarea Societății Regale de Geografie din Londra, cu sediul în Piața Waterloo no. 3, era o mare afluență de auditori. Președintele, sir Francis M..., făcea onorabililor săi colegi o comunicare importantă, într-un discurs deseori întrerupt de aplauze.

Acest rar model de elocință se termina, în cele din urmă, prin câteva fraze sforăitoare, în care patriotismul se revărsa în fraze ample:

„Anglia s-a rânduie totdeauna în fruntea națiunilor (deoarece, după cum am remarcat cu toții, națiunile merg dintotdeauna și peste tot în lume una înaintea alteia), prin dârzenia călătorilor săi pe calea descoperirilor geografice. (Numeroase aprobări). Doctorul Samuel Fergusson, unul dintre glorioșii săi fii, nu-și va trăda nici el obârșia. (Ropote de aplauze: Nu! Nu!). Această încercare, dacă reușește (și va reuși cu siguranță), va aduna, completându-le, cunoștințele răzlețe ale cartologiei africane (aprobări vehemente) și, dacă totuși dă greș (niciodată! niciodată!), ea va rămâne cel puțin ca una dintre cele mai îndrăznețe concepții ale geniului uman! (tropăituri frenetice).

– Ura! ura! striga adunarea, electrizată de acele emoționante vorbe.

– Trăiască îndrăznețul Fergusson! răcnii unul dintre membrii cei mai expansivi din auditoriu.

Răsunară strigăte entuziaste. Numele de Fergusson explodă din toate piepturile și avem toate motivele să credem că mai ales glasurile englezilor se făcură auzite cu mai multă putere. Sala de ședințe era zguduită din temelii.

Cu toate acestea, se întruniseră acolo foarte mulți călători, îmbătrâniți, istoviți, pe care temperamentul lor plin de neastâmpăr îi făcuse să cutreiere prin toate colțurile lumii. Cu toții, din punct de vedere fizic sau moral, scăpaseră cât de cât teferi, din naufragii, din pârjolul incendiilor, de *tomahawk*-urile indienilor, de măciucile sălbaticilor, de stâlpul de tortură, de foamea stomacurilor polinezienilor! Dar nimic nu le-a putut domoli bătăile inimii în timpul discursului ținut de sir Francis M... și fără îndoială că a fost cel mai strălucit succes oratoric care s-a făcut vreodată auzit în sediul Societății Regale de Geografie din Londra.

În Anglia, însă, entuziasmul nu se limitează doar la cuvinte, ci bate monedă mai ceva decât tiparnița de la *Royal Mint*¹. Chiar în timpul acelei ședințe a fost votată o indemnizație de încurajare în favoarea doctorului Fergusson, în sumă de două mii cinci sute de livre². Mărimea cifrei era proporțională cu importanța întreprinderii.

Unul dintre membrii Societății îl interpelă pe președinte, vrând să afle dacă doctorul Fergusson nu va fi prezentat oficial.

– Doctorul este la dispoziția adunării, răspunse sir Francis M...

– Să între! strigară într-un glas, să între! Este bine să vedem cu ochii noștri un bărbat de un curaj atât de neasemuit!

– Poate că această propunere de necrezut, zise un bătrân comod³ apoplectic, nu are alt scop decât acela de a ne înșela!

– Și dacă doctorul Fergusson nici nu există! strigă o voce răutăcioasă.

– Atunci ar trebui să-l inventăm, răspunse un membru glumeț al acestei Societăți serioase.

¹ Monetăria din Londra. (*n.a.*)

² Șaizeci și două de mii cinci sute de franci. (*n.a.*)

³ (mar., în Anglia și America) comodor, comandor, grad de ofițer superior între căpitan de vas și contraamiral. (Dicționar Francez-Român de Elena Gorunescu, ed. Teora, 2000)

– Poftiți-l înăuntru, spuse Francis M..., fără alte comentarii. Și doctorul își făcu intrarea, deloc tulburat, de altfel, în mijlocul ropotelor de aplauze.

Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, de statură și constituție obișnuite; temperamentul sanguin se vedea din culoarea închisă a obrazului său; avea o figură rece, cu trăsături regulate, un nas puternic, precum prora unui vas, specific omului hărăzit marilor descoperiri; ochii lui, foarte blânzi, mai degrabă inteligenți decât îndrăzneți, dădeau un farmec anume fizionomiei sale; brațele sale erau lungi, iar picioarele călcau pământul cu hotărârea unui mare călător.

Din toată personalitatea doctorului emana un calm plin de gravitate, îndepărtând până și umbra suspiciunii că ar putea fi unealta unei înșelătorii.

De aceea, uralele și aplauzele nu încetară decât în momentul în care doctorul Fergusson ceru, printr-un gest binevoitor, să se facă liniște. Se îndreptă spre fotoliul anume pregătit pentru prezentarea sa; apoi, în picioare, drept, cu o privire energică, ridică spre cer arătătorul mâinii drepte, deschise gura și pronunță un singur cuvânt:

– Excelsior!¹

Nu! hotărât lucru, niciodată o interpelare neașteptată din partea domnilor Bright și Cobden, niciodată o cerere de fonduri speciale din partea lordului Palmerston pentru a consolida poziția Angliei nu obținuseră un asemenea succes. Discursul lui sir Francis M... fusese cu mult depășit. Doctorul se prezenta în același timp sublim, maiestuos, sobru, cumpătat; rostise singurul cuvânt potrivit situației:

– Excelsior!

Bătrânul comodor, câștigat cu desăvârșire de partea acestui bărbat ciudat, ceru pe dată publicarea „integrală” a discursului doctorului Fergusson în *Proceedings of the Royal Geographical Society of London*².

¹ (lat.) mai sus, tot mai sus, spre culmi!... Folosit ca motto, deviza s-a răspândit repede, mai ales prin unele creații de succes. Folosit și ca urare. (Latine dicta, ed. Albatros 1992).

² Buletinul Societății Regale de Geografie din Londra. (*n.a.*)

Cine era, așadar, acest doctor și cărei întreprinderi avea să i se dăruiască cu trup și suflet?

Tatăl tânărului Fergusson, un vajnic căpitan din marina engleză, îl făcuse pătaș pe fiul său, de la o vârstă fragedă, la preaplinul vieții înțesate de primejdii ale profesiei sale. Acest băiat îndrăzneț, care părea să nu știe ce este frica, dădu semne timpurii de agerime, inteligență iscoditoare și o remarcabilă înclinație spre lucrările științifice; nu fusese niciodată stingherit de nimic, nici măcar de a se folosi pentru prima oară de furculiță, lucru pe care îl reușesc cu destulă greutate copiii, în general.

Curând, imaginația i se înflăcăra la lectura întreprinderilor îndrăznețe, ale explorărilor maritime; urmări plin de entuziasm descoperirile care marcaseră prima parte a secolului XIX; visă la gloria lui Mungo-Park, Bruce, Caillié, Levaillant și, se pare, chiar la cea a lui Selkirk, Robinson Crusoe, care nu i se părea deloc de lepădat. Câte ore pline de învățăminte nu petrecuse împreună cu acesta pe insula Juan Fernandez! Aprobă adeseori ideile matelotului abandonat; câteodată îi discută planurile și proiectele; el ar fi procedat altfel, poate chiar mai bine, dar cu siguranță la fel de bine! Dar, hotărât lucru, el n-ar fi fugit niciodată de pe acea insulă binecuvântată, unde era fericit precum un rege fără supuși...; nu, nici chiar de-ar fi fost să ajungă prim-lord al amiralității!

Vă las să vă gândiți singuri dacă toate aceste înclinații au prins aripi în timpul tinereții sale aventuroase, petrecută în cele patru colțuri ale lumii. Tatăl său, ca un om instruit ce era, nu pregetase să stimuleze această inteligență ascuțită pe care o manifesta, sprijinindu-l prin studii serioase de hidrografie, fizică și mecanică, asociate cu oarecare cunoștințe de botanică, medicină și astronomie.

La moartea onorabilului căpitan, Samuel Fergusson, în vârstă de douăzeci de ani, făcuse deja înconjurul lumii; se înrolă în corpul inginerilor bengalezi, evidențiindu-se în nenumărate rânduri. Dar viața de soldat nu i se potrivea: păsându-i prea puțin să comande, nu-i plăcea nici să se supună. Își dădu demisia și, mai vânând, mai colecționând plante, urcă spre nordul peninsulei indiene și traversă din Calcutta în Surat. O simplă plimbare de amator.

Din Surat, îl vedem apoi trecând în Australia și luând parte, în 1845, la expediția căpitanului Sturt, însărcinat să descopere acea Mare Caspică care se presupunea că există în centrul Noii Olande.

Samuel Fergusson se înapoie în Anglia în 1850 și, posedat mai mult ca oricând de demonul descoperirilor, îl întovărăși până în 1853 pe căpitanul Mac Clure în expediția care înconjură continentul american din strâmtoarea Behring până la capul Farewel.

În ciuda unor pățanii de tot felul și îndurând neajunsuri climaterice extreme, constituția robustă a lui Fergusson rezistă de minune; trăia în largul său în mijlocul unor privațiuni absolute; era tipul călătorului perfect, al cărui stomac se strânge sau se dilată după vrerea sa, ale cărui picioare se lungesc sau se scurtează în funcție de culcușul improvizat, care adoarme la orice oră din zi și se trezește la orice oră din noapte.

De aceea, nimic mai puțin surprinzător decât să-l regăsim pe neobositul nostru călător vizitând între 1855 și 1857 vestul Tibetului, în tovarășia fraților Schlagintweit, și înapoindu-se din această explorare cu neobișnuite observații de etnografie.

În timpul diverselor sale călătorii, Samuel Fergusson a fost corespondentul cel mai zelos și mai interesant al cotidianului *Daily Telegraph*, acest ziar de un penny, al cărui tiraj se ridică până la o sută patruzeci de mii de exemplare pe zi și abia de face față mai multor milioane de cititori. Prin urmare, doctorul era bine-cunoscut, deși nu era membru al niciunei instituții științifice, nici al Societății Regale de Geografie din Londra, Paris, Berlin, Viena sau Saint-Petersburg, nu făcea parte nici din Clubul Călătorilor, nici măcar din *Royal Polytechnic Institution*, unde trona prietenul său, statisticianul Kokburn.

Acest savant îi propusese chiar, într-o bună zi, următoarea problemă, dorind să-l amuze: Dat fiind numărul de mile parcurse de doctor în jurul lumii, cu câte mile mai mult a străbătut capul său decât picioarele sale, ca urmare a diferenței de raze? Sau, dat fiind acest număr de mile parcurse de picioarele și de capul doctorului, să se calculeze statura exactă a acestuia.

Dar Fergusson se ținea departe de organizațiile savanților, el fiind adeptul Bisericii care acționează și nu a celei care pălăvrăgește;

Libris
era de părere că-și petrece timpul mai cu folos cercetând decât discutând și descoperind, mai degrabă decât stând la taclale.

Se povestește că un englez a sosit într-o zi la Geneva cu intenția de a vizita lacul; a fost poftit să urce într-una dintre acele trăsură vechi în care stăteau ca în omnibuze; s-a întâmplat ca, din nebagare de seamă, englezul nostru să fie așezat cu spatele la lac; trăsura și-a făcut circuitul liniștit, fără ca lui să-i fi trecut prin minte să se întoarcă măcar o dată și s-a înapoiat la Londra foarte încântat de lacul Geneva.

Doctorul Fergusson, însă, se întorsese, și încă de multe ori, în timpul călătoriilor sale, astfel încât văzuse foarte multe. De altfel, acest lucru îi stătea în fire și avem motive să credem că era puțin fatalist, dar de un fatalism foarte ortodox, bizuindu-se pe sine însuși și chiar pe Providență; afirma că era mai degrabă împins în călătoriile sale decât atras de acestea și parcurgea lumea precum o locomotivă, pe care nu o conduci, ci drumul însuși o conduce.

– Eu nu-mi urmez drumul, afirma el adeseori, ci drumul meu mă urmează pe mine.

Nu ne vom mira, așadar, de sângele rece cu care întâmpină aplauzele Societății Regale; el se găsea deasupra acestor meschinării, nefiind orgolios și încă mai puțin închipuit.

Lui i se părea foarte firească propunerea pe care i-o făcuse președintelui Francis M..., și nici măcar nu-și dădu seama de efectul enorm pe care îl producea.

După ședință, doctorul fu condus la *Traveller's club*, în Pall Mall; acolo se pregătise un supeu plin de fast în onoarea sa; dimensiunile bucăților servite erau proporționale cu importanța personajului, iar nisetul care ocupă un loc de cinste la această cină somptuoasă era cu mai puțin de trei degete lungime mai mic decât Samuel Fergusson însuși.

Închinări numeroase pahare cu vinuri roșii, franțuzești, în cinstea ilustrilor călători care colindaseră țărmurile Africii. Ținură toasturi în sănătatea lor sau în memoria lor, în ordine alfabetică, lucru foarte caracteristic englezilor, după cum urmează: pentru Abbadie, Adams, Adamson, Anderson, Arnaud, Baikie, Baldwin, Barth, Batouda, Beke, Beltrame, du Berba, Bimbachi, Bolognesi,

Bolwik, Bolzoni, Bonnemain, Brisson, Browne, Bruce, Brun-Rollet, Bruchell, Burckhardt, Burton, Caillaud, Caillié, Campbell, Chapman, Clapperton, Clot-Bey, Colomieu, Courval, Cumming, Cuny, Debono, Decken, Denham, Desavanchers, Dickson, Dickson, Dochart, Duchailu, Duncan, Durand, Duroulé, Duveyrier, Erhardt, d'Escayrac de Lauture, Ferret, Fresnel, Galinier, Galton, Geoffroy, Golberry, Hahn, Halm, Harnier, Hecquart, Heuglin, Hornemann, Houghton, Imbert, Kaufmann, Knoblecher, Krapf, Kummer, Lafargue, Laing, Lajaille, Lambert, Lamiral, Lamprière, John Lander, Richard Lander, Lefebvre, Lejean, Levallant, Livingstone, Maccarthie, Maggiar, Maizan, Malzac, Moffat, Mollien, Monteiro, Morrisson, Mungo-Park, Neimans, Overwey, Panet, Partarrieau, Pascal, Pearse, Peddie, Peney, Petherick, Poncet, Prax, Raffenel, Rath, Richardson, Riley, Ritchie, Rochet d'Héricourt, Rongawi, Roscher, Ruppel, Saugnier, Speke, Steidner, Thibaud, Thompson, Thonrton, Toole, Tousny, Trotter, Tuckey, Tyrwitt, Vaudey, Veyssière, Vincent, Vinco, Vogel, Wahlberg, Warington, Washington, Werne, Wild și, în cele din urmă, pentru doctorul Samuel Fergusson care, prin incredibila sa încercare, trebuia să arunce o punte de unire între descoperirile tuturor călătorilor și să le adauge altele noi.

CAPITOLUL II

Un articol din „Daily Telegraph” – Război între ziarele savante. – Dl. Petermann își susține prietenul, doctorul Fergusson. – Răspunsul savantului Koner. – Rămășaguri. – Diverse propuneri făcute doctorului.

A doua zi, în numărul său din 15 ianuarie, Daily Telegraph publica un articol conceput în următorii termeni:

„Africa își va dezvălui, în sfârșit, secretul vastelor sale pustietăți; un Oedip modern ne va da cheia acestei enigme, pe care savanții a șaizeci de secole n-au putut-o descifra. Odinioară, să pornești în căutarea izvoarelor Nilului, *fontes Niliquerere*, era privit ca o încercare nesocotită, o himeră irealizabilă.

Doctorul Barth a urmat pînă în Sudan drumul trasat de Denham și Clapperton; doctorul Livingstone și-a înmulțit îndrăznețele cercetări de la Capul Bunei Speranțe pînă la bazinul Zambezi; căpitanii Burton și Speke, prin descoperirea Marilor Lacuri interioare, au deschis trei drumuri civilizației moderne; punctul lor de intersectare, unde nici un călător nu a izbutit încă să ajungă, este chiar inima Africii. Într-acolo trebuie să se îndrepte toate eforturile.

Or, lucrările acestor cutezători pionieri ai științei vor fi reluate de îndrăzneța încercare a doctorului Samuel Fergusson, ale cărui explorări au fost deseori apreciate de cititorii noștri.

Acest întreprinzător descoperitor (*discoverer*) își propune să traverseze în balon toată Africa, de la est la vest. Dacă suntem bine informați, punctul de plecare al acestei surprinzătoare călătorii ar fi insula Zanzibar, de pe coasta orientală. Cât despre punctul de sosire, numai Providența ar putea să-l cunoască.

Propunerea acestei explorări științifice a fost făcută în mod oficial Societății Regale de Geografie, ieri; o sumă de două mii cinci sute de livre a fost votată pentru a subvenționa cheltuielile acestei întreprinderi.

Îi vom ține la curent pe cititorii noștri cu această încercare, care este fără precedent în analele geografice.“

Cum ne putem lesne închipui, acest articol avu un răsunet enorm; mai întâi provocă o furtună de neîncredere; doctorul Fergusson trecu drept o ființă himerică, inventată de dl. Barnum, care, după ce lucrase în Statele Unite, se pregătea să „facă” chiar insulele britanice.

Un răspuns glumeț apărui în Geneva, în numărul din februarie al „Buletinului Societății de Geografie”; articolul lua în derădere în mod spiritual Societatea Regală din Londra, „Traveller’s club” și nisetrul de dimensiuni fenomenale.

Domnul Pettermann, însă, în ale sale „Mittheilungen”, publicate la Gotha, reduse la tăcere absolută ziarul din Geneva. Domnul Pettermann îl cunoștea personal pe doctorul Fergusson și se punea chezaș pentru spiritul întreprinzător al îndrăznețului său prieten.

De altfel, curând, nu mai exista nici umbra unei îndoieli: pregătirile de plecare se făceau la Londra. Fabricile din Lyon primiseră o comandă importantă de tafta pentru construirea aerostatului; în sfârșit, guvernul britanic punea la dispoziția doctorului ca mijloc de transport vasul *Resolute*, sub comanda căpitanului Pennet.

De-ndată, încurajări cu diuimul își făcură drum, iar felicitările curgeau. Amănuntele întreprinderii apărură în Buletinul Societății de Geografie din Paris; un articol remarcabil fu publicat în „Noile Anale de călătorie, geografie, istorie și arheologie” de M.V.-A. Malte-Brun; o lucrare minuțioasă, publicată în „Zeitschrift für Allgemeine Erdkunde”, de către doctorul W. Koner, demonstra în mod trimfător posibilitatea călătoriei, șansele sale de reușită, natura piedicilor, imensele avantaje ale mijlocului de locomoție pe cale aeriană; nu era, însă, nicidecum de acord cu punctul de plecare; era de părere, însă, că ar fi fost mai potrivit Masuah, mic port în Abisinia, de unde James Bruce, în 1768,

pornise în căutarea izvoarelor Nilului. De altfel, el admira fără rezerve spiritul energic al doctorului Fergusson și inima sa învăluită în trei straturi de platoșe de aramă, care năzuia și se încumeta la o asemenea călătorie.

„North American Review“, însă, nu vedea cu ochi buni o asemenea glorie rezervată Angliei; luă în derâdere propunerea doctorului și îl pofti să dea o raită și în America, de vreme ce tot se va afla pe drumul cel bun.

Pe scurt, fără a ține seama de ziarele din lumea întreagă, nu exista nicio culegere științifică, de la „Journal des Missions évangéliques“ până la „Revue algérienne et coloniale“, de la „Annales de la propagation de la foi“, până la „Church Missionary Intelligence“, care să nu dezbată faptul sub toate unghiurile posibile.

Rămășaguri pe sume însemnate s-au făcut la Londra și în Anglia:

1. asupra existenței reale sau presupuse a doctorului Fergusson;
2. asupra călătoriei înseși, care nici nu se va încerca, după unii, care se va realiza, după alții;
3. asupra problemei de a afla dacă va izbuti sau nu;
4. asupra probabilității sau improbabilității înapoierii doctorului Fergusson.

Se angajară sume enorme în registrele de pariuri, ca și cum ar fi fost vorba de cursele de la Epsom.

Astfel că încrezători și neîncrezători, ignoranți, dar și savanți, cu toții rămăseseră cu ochii ațintiți asupra doctorului; el deveni „leul“ zilei, fără a bănuși că purta o coamă. Dădu oricui își manifesta curiozitatea informații precise asupra expediției sale. Se putea ajunge la el cu ușurință, fiind un om cu cea mai firească purtare din lume. Mulți aventurieri îndrăzneți se oferiră să împartă cu el gloria și primejdiile acelei încercări; dar el îi respinse, fără a da explicații pentru refuzul său.

Numeroși inventatori de mecanisme potrivite cârmuirii balonului merseră să-i propună sistemul lor. El nu dori să accepte niciunul. Celor care îl întrebară dacă descoperise ceva în această privință, el refuză să le dea lămuriri și se dedică cu mai mare zel ca oricând pregătirilor sale de călătorie.

CAPITOLUL III

Prietenul doctorului. – De când erau prieteni. – Dick Kennedy la Londra. – Propunere neașteptată, dar deloc liniștitoare. – Proverb puțin alinător. – Câteva vorbe despre martirii din Africa. – Avantajele unui aerostat. – Secretul doctorului Fergusson.

Doctorul Fergusson avea un prieten. Nu unul asemenea lui, un *alter ego*; prietenia n-ar putea exista între două ființe identice.

Dar, dacă ei aveau calități, aptitudini, temperamente diferite, inimile lui Dick Kennedy și Samuel Fergusson băteau în același ritm și asta nu-i stingherea deloc. Ba, dimpotrivă.

Dick Kennedy era un scoțian în toată puterea cuvântului, deschis, hotărât, căpățanos. Locuia în orașelul Leith, lângă Edinburg, o adevărată periferie a „Bătrânei afumate“¹. Câteodată era pescar, dar pretutindeni și totdeauna era un vânător împătimit; nimic uimitor din partea unui fiu al Caledoniei, care cutreierase cât de cât munții din Highlands. Se vorbea despre el ca de un iscusit trăgător cu carabina; nu numai că despica gloanțele pe o lamă de cuțit, dar le și tăia în două jumătăți atât de egale, încât, la cântărire, nu se putea detecta o diferență apreciabilă.

Fizionomia lui Kennedy amintea mult de cea a lui Halbert Glendinning, așa cum a descris-o Walter Scott în *Mănăstirea*; statura sa depășea șase picioare englezești²; plin de farmec și agilitate, părea dotat cu o forță herculeană; un chip puternic ars de soare, cu ochi vioi și negri, o îndrăzneală înăscută, o fire

¹ Porecla dată Edinburgului, Auld Reekie. (n.a.)

² În jur de cinci picioare și opt degete. (n.a.)